



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

Geismar, Justus Moritz von

Coloniæ Agrippinæ, 1691

Ad tit. XXXI. de regal. & trans. ad relig.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

re non possint, ante non erat notoriū, poterant enim possidere. Ergo hoc casu poterat esse dubium; unde satisfiebat, ad quamcūque Ecclesiam transferret, in priori autem se secus habet.

Ad num. 56. in fine adde. Dices: ex num. 54. Privilegium exemptionis comprehendit etiam exemptionem à novatibus; ergo etiam privilegium concessionis decimarum illas comprehendet, cum utroque casu idem sit præjudicium Ecclesie. Respondetur quod gravius sit Ecclesie, si videat decimas suas ab alio possideri, quam si videat quem esse exemptum à decimis, qui illas nulli alteri solvat.

AD TIT. XXXI.

De Regularibus & transcurrentibus ad Religionem.

Ad num. 9. in fine adde. Observandum quod in Ordinibus mendicantium possit Novitius ante completum annum probationis, causa mortis emittere professionem, quæ tantum valebit in foro conscientie & ad effectum lucrandi indulgentiarum, idque per communicationem privilegii à Pio V. concessi quibusdam Monialibus S. Domini in Bulla, quæ incipit Summi Sacerdotii cura. Inde sequitur, quod pensio & beneficium Novitii illius, si quod habet, propterea non vacet. Ita Franc. de Arauxo. *De stat. Eccl. tr. 3. q. 26. dub. 6.*

Quæstio. Utrum, si Novitius toto vel ferè toto probationis anno decumbat infirmus, finito eo Professionem

validam emittat; *Decidit idem d. l. dub. 7.* quod, licet sit negativa probabilis, & speculativè fortè probabilior, in praxi tamen sit tenenda affirmativa, quam tenet Navarr. Ratio: Quia sub obedientia degens probat, & experitur austeritates Ordinis in genere, quod sufficit ad valorem Professionis. Excusabunturque recipientes etiam à peccato, quando autem probabilem iudicio Medicorum, habet spem de valetudine, aut quando desperata est valetudo, ut in senibus, quando intervenit urgens, seu rationalis causa ob quam, alias non *justificatur* talis dispensativa receptio.

Ad num. 17. in fine adde. Observandum ex Franc. de Arauxo q. 27. n. 3. Si parentum necessitas sit *extrema*, poterit filius Religiosus manere extra Claustrum petita, licet non obtenta, licentia; quia tunc cessat lex Clausuræ. In gravi autem necessitate citra extremam, potest exire ad succurrendum de petita & obtenta licentia à Generali, vel etiam Provinciali, quia tunc adest justa causa ad dandam licentiam, etiam cum dimissione habitus; qualis causa etiam est ægrotudo commodius curanda extra, ubi esset scandalum, si sit contagiosus morbus.

Ad num. 18. in fine adde. Franc. de Arauxo. *De stat. Eccl. tract. 3. q. 26. dub. 1. ait,* quod inhabilitas resultet ex quinque impedimentis. Primum est matrimonium contractum & consummatum. cap. cum sis. *De convers. conjugat.* Secundum ligamen Professionis emissæ in Religione strictiori. cap. Johannes. c. Non est vobis. c. licet h. t.

Tertium, *Conditio servitatis.* Can. si servus. c. gener. dist. 54. Quia servus non potest dare dominium suæ personæ Religioni, quod non habet, ut Professio fit nulla, si servitus sit ignorata à recipiente, quia non adest voluntas; si scita, quia id tantum possumus, quod jure possumus. Neque obstat, quod matrimonium cum serva scienter initum teneat, quia disparitas est, quod in matrimonio carnali fiat tantum traditio personæ, quoad usum matrimonii, quæ stare potest cum dominio, quod habet Dominus; in matrimonio autem spirituali fit totalis traditio personæ, quæ stare non potest cum dominio alterius Domini, unde jus hoc irritavit, non illud. Hinc si Dominus ex post facto consentiat, ille Professionem revalidare poterit. Quartum, *Infirmas antecedens & incompatibilis cum observantia votorum indistincte, aut cum observantia regulæ, quod fit, dum vel soli patienti nocet & eum inhabilem reddit, uti podagra, non est tamen morbus contagiosus, vel etiam est aliis contagiosus, uti lepra, morbus gallicus, de quo solet esse questio.*

5. *Implicatio ratiociniorum & debitorum.* Can. legem. dist. 83.

An Professio emissa à laborante morbis incurabilibus vel contagiosis tacito illo sit valida? Id. ib. dub. 2. n. 25. & seqq. Tacendo peccat mortaliter, ita omnes. An Professio valeat Gerson & Ledesma negant: quia recipiens eam non consensisset, si detexisset morbum. Alii plures affirmant valere, nisi Religio privilegium à Pontifice aliud habeat. Probat argumentum cap. postulasti.

De rescript. Secundò, quia nullibi exprimitur talis morbus esse impedimentum dirimens. Tertio, Error in qualitate accidentali non dirimit matrimonium; ergò. Ipse dicit, quod Judex utramque sententiam possit sequi; ait tamen secundam esse pacti conformiorè; Sic hermaphroditus, si neuter sexus prævaleat, est inhabilis ad Professionem in Religione tam virorum, quam mulierum, & Professio emissa ubique est invalida. Si autem alter sexus prævaleat alteri, valida erit Professio in Monasterio eorum, cuius sexus prævalet: & tamen tunc cognito hujusmodi defectu ejiciendus est à Religione, tum propter culpam taciti defectus, tum etiam propter scandalum & periculum imminens ex ejus consortio, unde etiam prohibentur ordinari tales viri monasteriosi cap. fin. de arat. & qual. ordin. Can. illiteratos dist. 36. ergo. Hinc si sexus non prævaleat, ejici possunt auctoritate Prælatorum in altero casu auctoritate Summi Pontificis, ibid. n. 30. Vel saltem Nuntii Apostolici, vel Diocesani: quamvis Prælati id facere possint ob incorrigibilitatem, vel alia crimina, quæ poenam expulsionis ex speciali Ordinis statuto promerentur.

Ad num. 33. in fin. adde. Queritur, cum ejectus non liberetur à votis. Quid ergò dicendum de paupertate? Communior est, quod non acquirat ullius rei dominium, sed usum tantum. Videtur tamen etiam posse in usus illicitos impendere, ita ut accipiens retinere possit Dominium alii Monasterio, alii Ecclesiæ Diocesanae, si beneficium habeat, attribuunt, alii Romanae. Neque liberatur ab observatione

Regularum, intellige de iis, quæ non repugnant statui, in quo nunc vivit.

Observe, quod ejectus ut incorrigibilis sit suspensus, à qua suspensione solus absolvit Pontifex Romanus. Ex Bulla Urbani VIII. Incorrigibiles autem non censentur, nisi anni jejunio & pœnitentiâ in carcere probati. Busenb. lib. 4. c. 1. dub. 7.

Franc. de Arauxode stat. Eccl. q. 29. n. 9. ait, quod semel legitime, id est, per sententiam definitivam latam ejectus non teneatur ad Ordinem redire, multo minus cogi possit. Nam cap. fin. h. t. loquitur de fugitivis aut condemnatis injultè, vel non definitivè, sed interlocutoriè tantum. Ratio prioris, quia per legitimam expulsionem extinguitur obligatio erga religionem licet maneat obligatio voti erga DEUM, & obedientiæ erga Episcopum, non etiam erga Prælatum, quod alii negant priusquam in aliam sit ingressus Religionem.

Ait idem n. 10. quod Prælatus vel Prior eum volentem redire, possit, imò teneatur recipere, non tamen debito justitiæ, sed honestatis vel charitatis ad summum, juxta dist. cap. fin. vel eodem Conventu, vel in grangia illius, Sannius nominat grangia, id est, in prædio Monasterii, vel, quod melius, in alio Conventu ejusdem Provinciæ.

Ad num. 34. in fine adde. Franc. de Arauxo q. 32. de stat. Eccl. n. 13. tenet, quod Prælatus ordinarius possit dispensare cum religioso volente transire ad laxionem Religionem ex justa & rationabili causa. Qualis est infirmitas & moralis impotentia servandi Regu-

lam, maxime quando dispensatio hæc esset invisâ aliis Religiosis. Item persecutio, quam patitur, maxime si ipse non dedit causam, aut semel datæ jam pœnituit. Si transiens ante Professionem redeat, redire intelligitur ex Tunc, non ex NUNC. Thom. Trivisian. 1. decis. 33.

AD TIT. XXXII.

De Conversione conjugatorum.

Ad num. 3. in fin. adde. Franc. de Arauxo tract. 3. q. 26. dub. 2. Intelligendam de adulterio publico, ob quod per sententiam Judicis alter conjux separatus fuit. Aliàs licet vir id alleget, non est suscipiendus. Sin autem ipse vir occulto sciat, & profiteatur, in foro conscientiæ Professio tenet, in foro tamen fori repetetur, donec probetur adulterium.

Matrimonio contracto, sed nondum consummato, potest alter conjugum, etiam aliâ invitâ Religionem ingredi, & remanens in sæculo potest ad secundas nuptias transire. Gonz. ad cap. verum 2. h. t.

Ad n. 13. in fin. adde. Quod talis adhuc ingredi possit, tenet, & resolvit casum, quo puella, quæ invita, id est, volens nolens ob metum reverentialem dixit se consensuram, & sub hac protestatione illum coram Parocho & testibus in sponsum accepit, cum qua sponsus ex parte sua matrimonium consummarit, illam retinentem in lecto ac se retrahentem 4. aut 5. carnaliter cognoscendo absque ulla uxoris complacencia, ut exinde creditur & ipsa asseverat, sine ullius seminis femine effusione.